

MUDr. Jiří Vácha, Dr.Sc. (1. 12. 2018)

Profesor MUDr. Jiří Vácha, Dr.Sc, Emeritní přednosta Ústavu patologické fyziologie Lékařské fakulty MU v Brně

Promluva, kterou pronesl Mons. prof. Petr Piřha v katedrále sv. Víta při příležitosti svátku svatého Václava, vyvolala živou diskusi v Lidových novinách (T. Halík, Prodavači strachu, LN 13. 10.; P. Kalina, Skandál? Ano, ale trochu jinak, LN 17. 10; M. Palát, Kolik pravdy je na tom šprochu?, LN 19. 10.; M. Munzarová, Orwellovská nadsázka, LN 19. října a další.) Některé příspěvky se přiblížily podstatě věci víc, jiné míň, nakonec se však diskuse zvrtila v osobní útoky. Není na škodu se trochu detailněji podívat, před čím nás chtěl Piřha v budoucnu varovat. To je to, co u nás ještě není, ale co se už projevuje na západ od našich hranic. Piřha se vžil do role starozákonního proroka a jeho formulace jsou nepochybně nadsazené, o tom není sporu, přece však celý jeho apel nemůžeme odbýt mávnutím ruky, jak snad vyplývá z následujících ukázek ze světového tisku – většinou z posledních měsíců.

Prof. Piřha mj. řekl: „Určení pohlaví vašich novorozenců podle pohledu do jejich klína bude zrušeno. O svém pohlaví rozhodne dítě samo, a proto budete povinni je vychovávat bezpohlavně a potažmo mu nebudete moct dát ani jméno.“ K tomuto tématu je poučný vývoj v **Západní Austrálii**, jak je o tom možné se dočíst v novinách Perth Now Sunday Times z 27. srpna a 15. září. Ve zmíněném státě existuje „**Komise pro změnu zákonů**“, která radí nejvyššímu státnímu zástupci, vládě a parlamentu. Komise zdůrazňuje důležitý rozdíl mezi biologickým a sociálním pohlavím: sex(us) je biologický pojem, který popisuje fyzické znaky osoby, zatímco gender je sociální výtvar, vyjadřující, kým se člověk vnitřně cítí být z hlediska pohlavnosti. **Komise navrhuje změnu dosavadního zákona o přeměně pohlaví v tom smyslu, že do rodných listů se už nebude zapisovat údaj o pohlaví novorozeněte** („už se nebude hledět do klína novorozenců“). **Pohlaví si určí každý sám** za velmi zjednodušených podmínek: nebude už k tomu muset podstupovat lékařské vyšetření a předstupovat před Komisí pro změnu pohlaví, nýbrž bude stačit, aby u matrikáře požádal o vystavení „certifikátu o pohlaví“, čímž bude jeho/její pohlavní identita oficiálně uznána. Navrhují se tři kategorie certifikátů: muž, žena a nebinární (=nikoliv jeden ze dvou tradičních). O takový certifikát mohou požádat nezletilí od věku 12 let. Jestli nebude mít nezletilec souhlas obou rodičů, rozhodne o tom Soud pro rodinu. Návrh výslovně praví, že „v tomto modelu je pocit nezletilého o pohlavní orientaci jedinou podmínkou při podávání žádosti o certifikát o pohlavní identitě, tj. pro změnu samotného certifikátu.“ **Než rozhodne o pohlaví soud, má každý právo oznámit změnu pohlaví třikrát za život. Nejvyšší státní zástupce se už dal slyšet, že jakákoliv reforma zákona se bude dít podle závěrečného doporučení Komise. Poté co Komise pro změnu zákonů navrhla změnu v zákonu o změně pohlaví, stoupl počet dětí, které chtějí v Západní Austrálii změnit pohlaví, během čtyř let na více než 350 procent předchozího stavu. – I na Novém Zélandu navrhuje parlamentu vládní komise, aby úřední změnu pohlaví už nepotvrzovaly soudy, ale pouze prohlášení samotné osoby před úřadem.**

Proti navrhované změně zákona protestuje Aliance práv lesbických žen, která poukazuje na ohrožení bezpečnosti žen, když kdokoliv, kdo se prohlásí za ženu, může vniknout do prostorů a služeb určených jen pro ženy. Podle Aliance je to „do očí bijící lhotejnost k lidským právům žen“ (referuje Perth Now Sunday Times 27. srpna 2018 a New Zealand 13. srpna).

Prof. Piŕha dále řekl: „Budete patřit k podřadné výpomocné třídě a pracovat podle pokynů mocných elit, které budou určovat, co se smí a co se nesmí říkat“ a – doplňme – také dělat a strpět. Začněme s tím, co se smí a nesmí říkat. Dánské LifeSiteNews z 11. října loňského roku informují, že Dánsko doporučilo Komisi pro lidská práva Spojených národů, aby se přestalo užívat termínu „těhotná žena“, poněvadž tento termín vylučuje „transgenderové lidi“ („transgenderový“ znamená se změněným pohlavím). – CBM Newswire z 18. října minulého roku referuje o tom, že guvernér Kalifornie podepsal „Listinu práv lesb, gayů, bisexuálů a transgenderů (LGBT) v dlouhodobých zaopatřovacích ústavách“. Výnos stanoví pokutu 1000 dolarů nebo vězení až jeden rok pro pracovníky těchto ústavů, kteří by „pletli pohlaví“ nebo nepoužívali „genderových“ zájmen, kterými chtějí být pacienti sami označováni. Ošetřovatelé se nyní obávají možných kriminálních obvinění, když použijí zájmen, která mnoho lidí bere jako běžná a přípustná a ovšem také, že žalářování a pokuty mohou ohrozit jejich životní dráhu. Doporučuje se jim vyhnout se těmto důsledkům, když budou užívat „genderově-nespecifických slov“, jako „osoba“ nebo „pacient“. Představit si „služební“ rozhovory personálu mezi sebou o konkrétních pacientech jen za použití těchto slov je však opravdu obtížné. Co se smí a co se nesmí říkat začíná být nepříjemně důležité v praxi. RT Question More popisuje (17. října tr.) případ profesora Germunda Hesslowa, neurofyziologa Univerzity v Lundu. Univerzita ho vyšetřuje kvůli nařčení z „antifeminismu“ a „transfobie“ poté, co při přednášce studentům řekl, že existují biologické rozdíly mezi muži a ženami a že tudíž „gender“ není pouhým sociálním konstruktem. Je na něj vykonáván nátlak, aby svůj výrok odvolal, což profesor odmítá učinit. Studentka, která učinila udání, prohlásila, že Hesslow porušil „švédskou hodnotovou základnu“, což je koncepce, která vyžaduje, aby všechny švédské školy přijaly společnou etickou politiku, která prosazuje hodnoty jako egalitarismus, individuální sobotu a rovnost pohlaví. Rektor univerzity nařídil plné objasnění případu a Podobný případ jako ve Švédsku se stal v Británii, jak o tom referuje The Telegraph News z 8. července 2018. Lékař, pracující pro Národní zdravotní službu (tedy státní organizaci) jako **posudkový lékař, byl propuštěn z práce poté, co odmítl odvolat svoje tvrzení, že pohlaví je genetické a biologické a je tedy určeno při narození.** diskutovalo se o tom, jestli má být vyměněn přednášející nebo přednáška vůbec zrušena. Heslow sám napsal vyšetřujícímu orgánu univerzity: „V určitém momentě se musíme začít ptát po úměrnosti. Jestli budeme ochotni přijmout, že studenti si dělají poznámky z přednášek proto, aby v nich našli kompromitující formulace a pak zatížili členy univerzity schůzováním a dlouhými dopisy, bude lepší, když necháme výuku mediků plavat.“ Dr. Heslow také nevyločil, že se ho chce univerzita pod záminkou politické nekorektnosti zbavit, poněvadž už dosáhl důchodového věku. Dotyčný Dr. David Mackereth také odmítl jednat s klienty nikoliv podle jejich vzhledu (což bylo označeno za „jeho vlastní pohled na biologický gender osoby“), nýbrž podle pohlaví, které sami udávají. Bylo mu vysvětleno, že Oddělení práce a důchodů, ve kterém dosud pracoval, konzultovalo právníky a trvá neústupně na tom, že jakákoliv zpráva o klientech nebo jakýkoliv kontakt s nimi musí respektovat jimi zvolené pohlaví, poněvadž jinak by to mohlo být posuzováno jako obtěžování (harassment), definované podle Zákona o rovnosti z roku 2010. Dr. Mackereth řekl, že mezi lékaři zavládlo po oznámení nových pravidel ve vztahu k pacientům, kteří změnili pohlaví, „ovzduší strachu“. „V tyto dny personál skoro nemluví, poněvadž nikdo z nás neví, jaká ta pravidla vlastně jsou“, řekl redaktorovi listu Daily Mail. „**Jsmo vybízeni, abychom udávali jiné lékaře, kteří nejsou schopni nové směrnice praktikovat a nikdo nechce být takto udán. Začínáme věřit, že když jsme obviněni z obtěžování (harassment), nemůžeme říct, co si myslíme. Sestry ženského oddělení, které se tam setkávají s mužskými genitáliemi, mně šeptají, že situace je zlá.**“

Zaměstnanci ministerstva zdravotnictví australského státu Victoria jsou vyzýváni, aby každou první středu v měsíci přestali užívat „zpohlavněného“ jazyka a místo toho používali zájmen jako „oni“ a „jim“. První středa v měsíci byla z iniciativy „Pride Network“, usídlené na ministerstvu, nazvána „Den-oni“. Desíti tisícům zaměstnanců ministerstva byl rozeslán e-mail, ve kterém se říká, že „jména ne vždy odpovídají genderu osoby“. **Mezi genderovou identitou osoby a tím, jak ji vnímáte vy, může být zásadní rozdíl.** Říci „oni“ je hladší (flowing) a pro všechny přístupnější, než říci ‘on’ nebo ‘ona’.“ I jiná ministerstva státu Victoria uvažují o zavedení „Dne-oni“ a **Ministerstvo zdravotnictví pravděpodobně označí toalety tak, aby to vyhovovalo specifickým potřebám „ne-binárních“, pohlavně-neukotvených („gender fluid“), transgenderových a intersex zaměstnanců.**

V roce 2016 vydala vláda státu Victoria „Inkluzivní jazykový návod“, který vybízí státní úředníky, aby **“přestali užívat heteronormativního jazyka, jako je ‘manžel’ a ‘manželka’“**. Návod varuje zaměstnance před „misgenderingem“ a zavazuje je, „aby vzali v patrnost, že existují jistá genderově neutrální zájmena, jako ‘kona’ a ‘ont’ (v orig. ‘zie’ a ‘hir’). Užíváním inkluzivního jazyka ve vztahu k LGBTI (I = intersex) osobám vyjádří veřejný sektor respekt k těmto hodnotám (values) jak uvnitř sektoru samého, tak ve společnosti, které slouží“ (referuje o tom news.com.au z 9. srpna 2018 a cituje noviny The Australian.)

Nyní k tomu, co se smí dělat a nedělat. Velkou pozornost přitahují případy, kdy se stát pokouší trestat květináře, oddávací úředníky, fotografy či pekaře, když odmítnou poskytnout službu při homosexuálním sňatku. Ne vždycky to však pro jmenované dopadne špatně. Nejvyšší soud Spojeného království nejnověji rozhodoval případ, kdy představitel LGBT organizace v Belfastu požádal pekařskou společnost, vlastněnou přesvědčenými křesťany, aby upekla dort s nápisem „Podporujte sňatky gayů“. Majitelé pekařství požadavek zdvořile odmítli a byli uvedeným představitelům žalováni u Komise pro rovnoprávnost Severního Irsku, což mělo podpořit už běžící proces LGBT proti této pekařské společnosti. Žaloba byla uznána dvěma soudními instancemi, ale nakonec byla odmítnuta Nejvyšším soudem. Zdůvodnění znělo, že zadavatel zavazoval pekaře dodat dort „ozvláštněný“ poselstvím, se kterým museli vnitřně hluboce nesouhlasit. (O tomto dost výjimečném případě referuje William C. Duncan 17. října tr.) Situace uvedených profesí ve vztahu k homosexuálním sňatkům je v různých zemích různá, ale obecně řečeno riziková, odmítnou-li z důvodů přesvědčení službu poskytnout. Co je potřeba strpět: Jak referuje Daily Wire 26. července 2018, Oregonský (USA) soudce rozhodl, že hoši z tohoto distriktu musí strpět ve sprchách a v šatnách přítomnost dívky, která o sobě prohlašuje, že je hoch, ačkoliv je anatomicky jasně ženou. Soudní rozhodnutí padlo poté, co studenti jedné střední školy a jejich rodiče podali stížnost k soudu, že přítomnost tohoto děvčete hochy uvádí do rozpaků a stresuje. Soudce stížnost zamítl s odůvodněním, že „středoškolští studenti nemají zásadní právo na soukromí, ze kterého by plynulo, že nemusejí sdílet toalety, šatny a sprchy s transgenderovými studenty, jejichž biologické pohlaví je jiné než jejich“. Napsal, že stres, který hoši pociťují „není srovnatelný s vážnou situací transgenderových studentů, kterým není povoleno užívat zařízení odpovídající jejich genderové identitě“.

Jak se ukázalo, transgenderový hoch (anatomicky dívka) jménem **Eliot Yoder** užíval před hodinou tělocviku „genderově-neutrální“ sprchy, ale chtěl používat chlapeckou šatnu, poněvadž ona genderově neutrální sprchárna byla o dvě patra jinde než tělocvična. Zástupce „Oregonských základních práv“ přesto prohlásil: „rozhodnutím soudce jsme nadšeni“.

Píthovo varování „vezmou vám děti“ se zatím neplní doslova, ale děje se to v tom smyslu, že vám je ve škole vychovávají způsobem, který si nepřejete, ale proti kterému se těžko můžete bránit. The Blaze, časopis pro rozhlas a televizi, referuje 1. října tr. o videu, které uveřejnilo BBC Radio Manchester na své facebookové stránce.

píší 6tiletí žáci základní školy z Bewsey Lodge (Warrington, oblast Cheshire) milostný dopis od „prince Harryho“ jeho sluhovi „Tomášovi“. **Učitelka žáků vysvětluje reportérovi BBC, že třída se učí o sňatcích homosexuálů. V jisté pohádce si chce vzít princ svého služebníka – a děti prostě píší příslušné milostné psaníčko. Pro děti je důležité, aby se učily o homosexuálních sňatcích v tak raném věku,** pokračuje paní učitelka, poněvadž „vyjdou do světa a najdou okolo sebe tolik rozmanitosti, že je dobře, aby to objevily už v raném věku... děti se naučí tuto rozmanitost přijímat.“ Tato škola, která dostala zlatou medaili za nejlepší realizaci programu „**Vychovávej a respektuj**“, **vyučuje od školkového věku do 6 let předmět „Osobní, společenská a zdravotní výchova“, pod jehož střechou se učí o transgenderismu, sexualitě a o vztazích. Škola má kromě toho zavedeny „genderově nespécifické“ uniformy, tedy stejné pro všechny děti.** Video už bylo navštíveno 180 000 krát. **Genderovou ideologii šíří ve školách transvestité, informuje** The Daily Caller News Foundation 3. srpna 2018. Veřejná základní škola v Brooklynu, New York, si pozvala profesionální hereckou skupinu „**Pohádky převlečené královny**“, **ve které předčítají dětem muži dokonale převlečení za ženy z knížek s transvestitní tematikou.** Program je určen pro děti od 3 do 8 let. Jeden z učitelů těchto dětí Maurice Sendak si představení velmi chválí. „Pohádky převlečené královny“ poskytly mým žákům zábavu a interaktivní možnost mluvit a přemýšlet o sociálních a emocionálních záležitostech jako je tolerance, být sám sebou a přijmout se, jaký jsem...Když jsem se jich pak vyptával, žáci horovali, jaké neuvěřitelné věci se dozvěděli, že je v pořádku být jiný, **že neexistují žádné ´chlapecké´ nebo ´dívčí´ záležitosti.**“ Jmenovaná herecká skupina objíždí Spojené státy, vystupuje ve veřejných knihovnách nebo knihkupectvích a je zvána do škol zv. K-12, vyučujících přes internet. Někde jejich ohlášenému vystoupení rozhořčení rodiče zabránili. – Britská ministryně zdravotnictví Penny Mordaunt zahájila šetření, z jakého důvodu stoupl počet děvčat přijatých k lékařské změně pohlaví za poslední desetiletí na 4 400 (!) procent. V roce 2009 to bylo v Británii 40 dívek, minulý rok tento počet stoupl na 1 806. Součástí zkoumání bude role sociálních sítí a výuka transgenderismu ve školách (referuje The Guardian 22. září 2018).

Mons. Piťha zmínil i „dokonale zvrácené zákony, které se u nás mají zavést a v několika zemích již zavedeny jsou, jsou namířeny proti tradiční rodině...“ Piťha předdeslal, že i zdánlivě nevinné mezinárodní úmluvy mohou obsahovat nebezpečné důsledky v podtextu nebo v souvislostech, které nejsou na první pohled patrné. 24

Promluva nebyla jistě vhodným místem to blíže rozebírat, ale my si to zde můžeme dovolit.

Zmíněné obavy je možné ilustrovat na „Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením“, která byla přijata **Valným shromážděním OSN 13. prosince 2006** a vstoupila v platnost 3. května 2008. Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 30. března 2007. **Článek 25 Úmluvy** zavazuje státy, aby „poskytovaly osobám se zdravotním postižením stejný rozsah, kvalitu a standart bezplatné nebo přístupné zdravotní péče, jaká je poskytována jiným osobám, včetně oblasti **sexuálního a reprodukčního zdraví** a veřejných zdravotních programů.“ Háček je v tom, že pod pojmem „sexuálního a reprodukčního zdraví“ se v tomto newspeaku rozumí mj. právo na potrat, tj. **těhotenství se bere jako nemoc**. Poněvadž je tato interpretace už všeobecně známá, některé země, které Úmluvu přijaly, ale nemají zakotveno právo na potrat v domácím právu, např. Malta, podaly proti zahrnutí „sexuálního a reprodukčního zdraví“ do Úmluvy výhradu, že tento termín nesmí zahrnovat právo na potrat. Když Malta podepisovala v roce 2007 smlouvu, připojila výhradu, že „chápe frázi sexuálního a reprodukčního zdraví v článku 25 (a) Úmluvy tak, že to nezakládá uznání jakéhokoliv nového závazku mezinárodního práva, nevytváří to žádná práva k potratu a nemůže být interpretováno jako ustavení podpory, souhlasu či propagace potratu.“ Ukázalo se však, že tato výhrada Maltu proti nevoli OSN nikterak nechrání, poněvadž se dozvídáme (ze zprávy C-Fam ze 4. října tr.), že podle apelu OSN státy (momentálně Malta) nesmí potrat z pojmu „sexuálního a reprodukčního zdraví“ vylučovat. Komise OSN Maltu vyzvala, ať svou výhradu stáhne, poněvadž stejně nebyla nikdy platná. **Příklad názorně ukazuje, že zdánlivě neutrální znění (návrhů) mezinárodních konvencí může obsahovat záměrně vpašovaného Trojského koně genderové ideologie.**

Většina výňatků z tisku, které jsem citoval, jsou z posledních měsíců; mohlo by jich být uvedeno podstatně víc a také z dřívější doby. Nemám bohužel po ruce žádnou sociologickou studii, která by zjišťovala, jak dalece se překrývá množina skutečných LGBT osob a množina aktivistů, kteří se perou za jejich práva. Z osobní zkušenosti bych řekl, že překrytí má daleko k úplnosti, jinými slovy, že zdaleka ne všechny LGBT osoby jsou v této agendě aktivní a zdaleka ne všichni aktivisté jsou sami LGBT osobami (dokonce bych řekl, že takových bude velmi malé procento, ale mohu se mýlit). **Je tedy potřeba rozlišovat homosexuály od homosexualistů, transexuály od transexualistů atd.** S lidmi, kteří zápasí se svou „sexuální dysforií“, ať už jakékoliv 25

druhu, jako lékař a učitel medicíny soucítím a chápu jejich touhu, dojít sexuální euforie. Kulturní a civilizovaná společnost by jim měla vycházet v jejich potřebách vstříc a snažit se v mezích technických i finančních možností kompenzovat to, o co byli přírodou ochuzeni. **Něco jiného je ovšem hypertrofovaná levicově-liberální agenda, která vytváří nátlakové ovzduší „politické korektnosti“ a vyžaduje pro LGBT osoby fakticky pozitivní diskriminaci** (co je to jiného, než pozitivní diskriminace, když 10 000 zaměstnanců má kvůli několika stům mluvit nepřírozeným, ba směšným jazykem? Navíc, kolik ze skutečných LGBT osob má z toho radost?). Hypertrofované požadavky LGBT aktivistů mají i ekonomické důsledky. Masové šíření zájmu o změnu pohlaví a dalších požadavků s tím spojených napíná finanční možnosti veřejného zdravotnictví. Britská nevládní „Komise pro rovnost a lidská práva“ (podle našeho „občanské sdružení“) vyžaduje po Národní zdravotní službě, tedy po státní organizaci, zajišťující v Británii bezplatnou lékařskou péči, aby financovala nejen vlastní změnu pohlaví, ale i umělé oplodnění z buněk, které jsou odebírány žadatelům/kám před vlastní změnou pohlaví, která je činí neplodnými. Poněvadž mnozí požadují začít s měněním pohlaví už v teenagersším věku, nemají dost peněz na tak nákladnou proceduru. „Komise“ tedy tvrdí, že odmítnutí platit umělé oplození ze strany Národní zdravotní služby je diskriminace zaměřená proti transgenderovým lidem, kterým by měla být tato služba poskytována jako standardní. Národní zdravotní služba se hájí, že není její povinností zajistit léčbu neplodnosti všem lidem, včetně transgenderovým. „Komise“ proto podala na NZS v této věci žalobu. Celý požadavek považuje NZS za nespravedlivý vůči jejím pacientům (referuje The Guardian 22. září 2018).

Co se děje „na Západě“ dnes, začne se obvykle časem dít u nás. Zatím se zdá, že náš národ je po 40tiletém vnučování marxisticko-leninské ideologie vůči jakýmkoliv ideologiím vnitřně rezistentní, možná ovšem jen lhostejný. Je to jedna z mála výhod, kterou jsme měli my za Železnou oponou a kterou lidé z nepřetržitě fungujících demokracií bohužel fatálně postrádají. Není sice vyloučeno, že „chřipková epidemie“ výstřelků LGBT ideologie sama vymře na Západě dřív, než by k nám dorazila a zapustila kořeny. Budoucnost je ale vždycky nejistá a je to běh na dlouhou trať. **Ve vztahu k poškozování životního prostředí se běžně užívá „principu předběžné opatrnosti“.** Princip říká, že určité činnosti se nemají provozovat, jestliže jimi způsobené následky jsou nejisté a potenciálně nebezpečné. Lékařští etikové dobře znají termín „kluzký svah“. Potraty byly ještě před dvěma až třemi generacemi odsuzovány, dnes se jejich morální přijatelností zdůvodňuje morální 26 přijatelnost zabíjení zdravých novorozenců. V odborném časopisu pro lékařskou etiku (Journal of Medical Ethics 2013, roč. 39, s. 261-263) pléduje **italský filosof Alberto Giubilini a australská filosofka Francesca Minerva pro možnost zabít (samozřejmě rychlým a bezbolestným způsobem) zdravého novorozence, když matka nemá v úmyslu se o něho starat, když je ohrožena pohoda či prosperita (wellbeing) rodiny a když eventuální adopce není v nejlepším zájmu „skutečných“ lidí. Autoři nazývají zabití zdravého novorozence „poporodní potrat“** a jeho mravní oprávněnost zdůvodňují tím, že potrat je široce přijímán i z důvodů, které se zdravím zárodku či plodu nemají co dělat a že ani zárodek, ani novorozenec nemají stejný morální status jako „skutečná osoba“. Z morálního hlediska, tvrdí, není mezi zárodkem a novorozencem žádný rozdíl a jestli je přípustný potrat, měla by být přípustná i infanticida (zabití dítěte). Je těžké najít výmluvnější příklad „kluzkého svahu“. Nemáme vyzkoušeno, kam vede LGBT indoktrinace dětí v mateřských školkách a prvňáčků, netušíme, co všechno se ještě může stát tabu a kam až mohou zajít požadavky politické korektnosti. Je nutné, abychom zůstali bdělí a stateční: to bylo jádro

Piňhova apelu, i když, jak už bylo řečeno, oděného do poněkud orwellovské nadsázky. Je smutně příznačné, že takové varování muselo být proneseno na místě ne zrovna očekávatelném, v čase možná ne vhodném a člověkem, který to přednostně nemá v popisu práce. Když všichni mlčí, musí volat kamení... **Profesor MUDr. Jiří Vácha, Dr.Sc.**, Emeritní přednosta Ústavu patologické fyziologie Lékařské fakulty MU v Brně 27